

Jub

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθ. Πρωτ. 2294

Αθήναι τῇ 2-4-1971

Διεκπ. 1122

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 1827

Π ρ ό σ

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Αὐτῆς ὅπως διαγραφῶσι σταθεραί κατευθυντήριοι γραμμαὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐναντί τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἀνέθετο τῇ Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ τὴν μελέτην τοῦ προκειμένου θέματος, καὶ τὴν σύνταξιν σχετικῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως, ἣτις καὶ ὑπεβλήθη Αὐτῇ τῇ 17-3-1971.

Προκειμένου ἤδη νὰ ληφθῶσιν αἱ δέουσαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου σοβαροῦ θέματος ἀποφάσεις, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἔγνω ὅπως διαπέμψῃ ὑμῖν συνημμένως ἀντίτυπον τῆς ὡς εἴρηται εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως, παρακαλέσῃ δ' ὑμᾶς ὅπως γνωρίσητε Αὐτῇ τὰς ἐκ' αὐτῆς ὑμετέρας ἀπόψεις, αἵτινες καὶ θὰ ἐκτιμηθῶσι δεόντως κατὰ τὴν λήξιν τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων.

Αἱ ὑμέτεραι ἀπόψεις, ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, δεόν ὅπως περιέλθωσι τῇ Διαρκεῖ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 30ης Μαΐου ἐ.ε.

- ✕ Ο Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- ✕ Ο Καλαβρύτων καὶ Λίγυλαείας Γεώργιος
- ✕ Ο Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- ✕ Ο Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- ✕ Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- ✕ Ο Νουπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Δαμασκηνός
- ✕ Ο Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- ✕ Ο Κασσανδρείας Συνέσιος
- ✕ Ο Νικαίας Γεώργιος

Ο Ἀρχιγραμματεῖων
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον
Ο Ἀρχιγραμματεῖων

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

Πᾶσαι αἱ σύγχρονοι Χριστιανικαί Ἐκκλησίαι διανύουσι τὴν ἐποχὴν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, τῶν παγχριστιανικῶν συνεδρίων, τῶν θεολογικῶν διαλόγων καὶ ποι- κίλων ἐκκλησιαστικῶν ἐπαφῶν. Καὶ αἱ μὲν Ὁρθόδοξοι καὶ αἱ Προτεσταντικαὶ Ἐκ- κλησίαι συνεκρότησαν τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν καὶ συνεργάζονται ἐν αὐτῷ χρησιμοποιοῦσαι αὐτό ὡς ὄργανον καὶ οὐχὶ ὡς "ὑπερεκκλησίαν". Ἡ δέ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία μετέχει ἀνεπισήμως τῶν μελετῶν καὶ ἐργασιῶν τοῦ Παγ- κοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, πραγματοποιήσῃ δέ τὴν Β' Βατικάνειον Σύνοδον καὶ κατὰ τὴν διανυομένην μετασυνοδικήν περίοδον ἐφαρμόζει τὰς συνοδικὰς ἀπο- φάσεις καὶ προβαίνει εἰς ἀνακατατάξεις καὶ ἀναπροσαρμογὰς ἀνακαινιστικὰς. Τέλος ἡ ἡμετέρα Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰσήγαγε τὸν νέον θεσμόν τῶν Πανορθο- δόξων Διασκέψεων, αἵτινες ἀπεφάσισαν τὴν προπαρασκευὴν θεολογικῶν διαλόγων μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονείων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Παλαιοκαθο- λικῆς, ἐπὶ πλέον δέ τὴν προπαρασκευὴν τῆς μεγάλης Πανορθόδοξου Συνόδου. Γενι- κῶς πρόκειται περὶ μιᾶς παγχριστιανικῆς καὶ οἰκουμενικῆς κινήσεως, ἐχούσης ὡς προσεχῆ μὲν σκοπὸν τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τὸν διάλογον καὶ τὴν συνεργασίαν αὐτῶν ἐπὶ τῶν μεγάλων πρακτικοῦθικῶν, ἱεραποστολικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, ὡς ἀπώτερον δέ τὴν πραγματοποίη- σιν τῆς προσευχῆς καὶ ἐντολῆς Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου "ἵνα πάντες ἓν ᾦσιν... ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ". Δέν πρόκειται λοιπὸν περὶ δογματικοῦ συγκρητισμοῦ καὶ μινι- μαλισμοῦ καὶ βιαίας ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰδικώτερον δέ δέν πρόκειται περὶ προδοσίας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ καθυποτάξεως αὐτῆς εἰς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλη- σίας. Ἀντιθέτως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐντονώτερον βιώσασα τὸ δόγμα τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας ὡς τοῦ ἑνὸς σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὅτι "ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμέν" (Α' Κορ. 10, 17), ἐδέετο ἀείποτε "ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως" καὶ εἰς ἀνάλο- γα ἐν τῇ πράξει προέβη διαβήματα, γενομένη ἐμπνευστῆς καὶ πρωτεργάτις τῆς οἰ- κουμενικῆς κινήσεως ἥδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἵωνος ἡμῶν, κατὰ δέ τὰς μετέπειτα δεκαετίαις καὶ μέχρι σήμερον κατέστησεν αἰσθητήν καὶ σεβαστὴν τὴν ὀρθόδοξον παρουσίαν καὶ μαρτυρίαν ἐνώπιον τῶν οἰκουμενικῶν συνεδρίων καὶ γενικώτερον ἐν μέσῳ τοῦ ἑτεροδόξου κόσμου.

Οὕτω κατὰ τὴν γνωστὴν ἀλληλογραφίαν μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ' καὶ τῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (1902-1904) ἐξεφράσθη ἡ ἐλπίς καὶ "περὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως ἐλπίζειν ὡς δυνατῆς

ποτε έσομένης". "Οθεν "σκεπτέον καί φρονιστέον κατά τό ένόν, πώς άν εΐη δυνα-
τόν προλειπώναι τήν πρόσ τοιοῦτο τέρμα άγουσαν άνώμαλον τό γε νῦν δδόν, καί
έξευρεΐν" σημεία συναντήσεως καί έπαφής ή καί άμοιβαίων θεμιτών παροράσεων"
μέ σκοπόν τήν ένωσιν. Συνεφωνήθη δέ, όπως άρξηται θεολογικός διάλογος μετά
τών Παλαιοκαθολικών καί άλλων έτεροδόξων. Διότι ή 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία υπήρξε
πάντοτε πρόθυμος νά έλθη είς διάλογον μετά των 'Ετεροδόξων καί δώση λόγον
καί μαρτυρίαν περί της έαυτης όρθοδόξου πίστεως καί έλπίδος. 'Ο διάλογος
είναι υποχρέωσις, διότι υποχρέωσις είναι ή μαρτυρία της 'Ορθοδόξου πίστεως.
'Επειδή μετά τό Εχίσμα έπήλθε άνυπολογίστως μεγάλη διαφοροποιήσις των Χρι-
στιανών έν τε τή πίστει καί τή πράξει, καθίσταται άναγκαιοτάτη ή θεολογική
μαρτυρία της 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας προκειμένου νά γίνη γνωστή καί νά εκτι-
μηθ ή προσήλωσις της είς τήν Παράδοσιν των 'Αποστόλων καί των Πατέρων υπό
τών άλλων Χριστιανών.

'Εν συνεχείά τό Οίκουμενικόν Πατριαρχεΐον διά τοῦ περιφήμου διαγγέλματος
αὐτοῦ τό έτος 1920 "πρός τάς άπανταχοῦ 'Εκκλησίας τοῦ 'Αριστοῦ" προὔτεινε τήν
ΐδρυσιν "Κοινωνίας των 'Εκκλησιών". 'Εν αὐτῷ έγραφε μεταξύ άλλων. "Η καθ'
ήμῶς 'Εκκλησία φρονούσα, ότι ή των διαφόρων Χριστιανικών 'Εκκλησιών προσέγγι-
σις προς άλλήλας καί κοινωνία οὐκ άποκλείεται υπό των υφισταμένων μεταξύ
αὐτῶν διαφορῶν καί ότι τοιαύτη τις προσέγγισις προς άλλήλας τά μάλα έστίν
εύκταία καί άναγκαία καί πολλαχάς χρήσιμος εἰς τε τό καλῶς έννοούμενον συμ-
φέρον εκάστης των επί μέρους 'Εκκλησιῶν καί τοῦ ὅλου χριστιανικοῦ σώματος
καί είς ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ καί διευκόλυνσιν της πλήρους ποτέ, σύν Θεῷ, καί εύλογη-
μένης ένώσεως, έκρινε τόν παρόντα καιρόν τά μάλιστα πρόσφορον προς άνακίνη-
σιν τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος. Εί γάρ καί έν τούτῳ ένδέχεται, ένα προ-
κύψωσι καί παρεμβηθῶσιν αἱ από των παλαιών προλήψεων καί έξεων ή καί έξ
άξιώσεων δυσχέρειαι, αἱ τοσάκις τέως τό έργον της ένώσεως ματαιώσασαι, όμως
κατά τήν γνώμην ήμῶν, περί άπλῆς κατ' άρχάς προκειμένου συναφείας καί προσεγ-
γίσεως, αἱ δυσχέρειαι αὗται έσονται πάντως ήττον σπουδαῖται, άγαθῆς δέ υπάρχού-
σης θελήσεως καί διαθέσεως οὔτε δύνανται οὔτε οφείλουσι κώλυμα άποτελέσαι
άκαταγώνιστον καί άνυπέρβλητον". 'Εν συνεχείά τό Οίκουμενικόν Πατριαρχεΐον
συνιστᾷ τήν δημιουργίαν Κοινωνίας των 'Εκκλησιῶν κατά τό υπόδειγμα της κοι-
νωνίας των 'Εθνῶν, ως πρῶτον στάδιον, καί ελάχιστον σημείον ένότητος. 'Οροι της
τοιαύτης Κοινωνίας είναι ή άποφυγή τοῦ προσηλυτισμοῦ καί ένδεκα άλλοι αείπο-
τε άποτελοῦντες τήν βάση της οίκουμενικῆς λεγομένης κινήσεως. ήτοι: I.-

ένιατον ημερολόγιον 2.- ανταλλαγή έορτίων γραμμάτων 3.- καλλιέργεια κα-
λων σχέσεων μεταξύ των αντιπροσώπων των διαφόρων Έκκλησιών 4.- επικοινωνία
έπί έπιστημονικοῦ επιπέδου 5.- ανταλλαγή σπουδαστών 6.- συγκρότηση
συνεδρίων 7.- έρευνα δογματικών διαφορών 8.- σεβασμός εκατέρωθεν των θεί-
μων 9.- εξυπηρέτηση διά παροχής εύκτηρίων καί νεκροταφείων 10.- ρύθμισις
μικτών γάμων II.- συνεργασία είς φιλανθρωπίαν κ.λ.π.

Άλλ' αντί της Κοινωνίας των Έκκλησιών έδημιουργήθησαν διάφοροι οικη-
κλησιαστικάί Όργανώσεις μέ αξιώσεις νά αναλάβουν τήν πρωτοπορείαν της ένώ-
σεως. Η Έκκλησία της Ελλάδος μετέσχεν έξ αρχής τούτων καί των περισσοτέ-
ρων καί έπισημοτέρων συνεδρίων των π.χ. I.- μετέσχεν όλων των συνεδρίων
του Παγκοσμίου Συνδέσμου φιλίας καί ειρήνης διά της Έκκλησίας μέχρι της
κατά τό έτος 1948 διαλύσεως του. 2.- μετέσχε των συνεδρίων της FAIT AND
ORDER είς Γενεύην 1920, Λωζάννην 1927, Έδιμβούργον 1937 ως καί του LIFE
AND WORK έν Γενεύη 1920, Στοκχόλμη 1926, Όξφόρδη 1932 καί άλλων μικροτέ-
ρας σημασίας μέχρι της συγχωνεύσεως των δύο τούτων Όργανισμών είς τό Παγ-
κόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών (1949). 3.- αποφάσει συνόδου της Ιεραρχίας
(1947) ή Έκκλησία της Ελλάδος μετέχει του Π.Σ.Ε., του οποίου αποτελεί
ιδρυτικόν μέλος. Μετέσχε των Γενικών Συνελεύσεων "Αρστερνταμ 1948, Έβανστον
1954, Νέου Δελχί 1961.

Η Δ' Πανορθόδοχος έν Γενεύη Διάσκεψις όχι μόνον ένέκρινε τήν συμμετοχήν
των Όρθοδόξων Έκκλησιών είς τήν Οίκουμενικήν λεγομένην Κίνησιν αλλά καί
εξέφρασε τήν γενικήν συνείδησιν πασών των Όρθοδόξων Έκκλησιών, ότι αποτε-
λοῦν όργανικόν μέλος του Π.Σ.Ε. ως καί τήν στερράν απόφασιν, όπως δι' όλων
των μέσων συμβάλη είς τήν εύόδωσιν καί προαγωγήν του υπό του Π.Σ.Ε. τεθέν-
τος σκοποῦ της ένώσεως των Έκκλησιών.

Ηδη κατόπιν άλλεπαλλήλων πανορθοδόξων αποφάσεων έχει αρχίσει καί ευρί-
σκεται έν εξέλιξει Έπίσημος Θεολογικός Διάλογος καί δή διά Διορθοδόξων
Έπιτροπών, ών τά μέλη υπεδείχθησαν υπό των αγίων κατά τόπους Αυτόκεφάλων
Έκκλησιών μετά:

I.- των Παλαιοκαθολικών, μεθ' ών έχουν ήδη πραγματοποιηθῇ α) έξής έπαφαί:
α') έν Βελιγραδίω 1966, β) έν Γενεύη 1970, μέλλει δέ κατά τό έτος 1971 νά
πραγματοποιηθῇ νέα έν Βόννη συνάντησις, κα' ήν ό Διάλογος μετά των Παλαιο-
καθολικών θά εισέλθῃ είς τήν έπισημοτέραν αύτου καί αποφασιστικωτέραν φά-
σιν.

2.- τῶν Ἀγγλικανῶν. Ἦδη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν ἐπικοινωνίας ἔχουν πραγματοποιηθῇ τὰ ἑξῆς Συνέδρια: α) ἐν Βελιγραδίῳ 1968 καὶ β') ἐν Γενεύῃ 1970.

3.- τῶν Ἀντιχαλκηδονίων. Μετ' αὐτῶν μέχρι τοῦδε διεξήγετο μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ ἀρίστων ἀποτελεσμάτων ἀνεπίσημος Θεολογικός Διάλογος. Ἐπραγματοποιήθησαν αἱ ἑξῆς Διασκέψεις: α') ἐν AARHUS Δανίας 1964 β') ἐν BRISTOL τῆς Ἀγγλίας 1967, γ') ἐν Γενεύῃ 1970. Εὕρεται ἐπὶ θύραις ἡ ἔναρξις ἐπισήμου Θεολογικοῦ Διαλόγου τοῦ ὁποίου προωνίζονται ἄριστα τὰ ἀποτελέσματα λόγῳ τοῦ μέχρι τοῦδε πρυτανεύσαντος πνεύματος καλῆς θελήσεως καὶ συνεννοήσεως.

4.- τῶν Λουθηρανῶν. Ἡ ἐν Γενεύῃ Πανορθόδοξος Διάσκεψις 1968 ἀπεφάσισε τὴν ἔναρξιν Διαλόγου μετὰ τῶν Λουθηρανῶν. Μέχρι τῶρα εὕρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον τῆς προπαρασκευῆς, μὴ συγκροτηθείσης εἰσέτι τῆς οἰκείας Διορθόδοξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

5.- τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἡ ἐν Γενεύῃ Ἀ' Πανορθόδοξος Διάσκεψις ἐπεφυλάχθη ν' ἀπαντήσῃ ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος ἂν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἐπίσημος Θεολογικός Διάλογος μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Αἱ μετ' αὐτῶν σχέσεις μέχρι τῶρα εὕρισκονται εἰς τὸ στάδιον ἀπλῶν ἐπαφῶν.

Ἐπὶ τῶν μετὰ τῶν μὴ Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν ἐπαφῶν φρονοῦμεν:

α') πρῶτιστος σκοπὸς τῶν μετὰ τῶν λοιπῶν ὁμολογιῶν ἐπαφῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως καὶ τῆς ὑλίστης διὰ τὸν Χριστιανισμόν σημασίας καὶ ἀξίας τῆς ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ διασωθείσης ἀνοθεύτου ἀρχαίας παραδόσεως. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς οὕσα ἡ ἀληθὴς συνέχεια τῆς ἡνωμένης μιᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὀφείλει δίδουσα τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς πρὸς ὅλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον νὰ ἀποτελέσῃ τὸ βασικόν σημεῖον συναντήσεως ὁλοκλήρου τοῦ διηρημένου Χριστιανικοῦ κόσμου.

β') Ἄτερος σκοπὸς τῶν ἐπαφῶν μετὰ τῶν ἄλλων ὁμολογιῶν εἶναι ἡ μετ' αὐτῶν προσέγγισις, ἥτις ἀποβλέπει εἰς δύο τινα: πρῶτον τὴν ἀνταλλαγὴν πείρας, δι' ἣς ἕκαστος ἐμπλουτίζων τὴν ἑαυτοῦ πεῖραν ἀποκτᾷ τὴν δυνατότητα καλλιτέρας ἀντιμετωπίσεως τῶν συγχρόνων προβλημάτων, (Ἡ ἀνταλλαγή τῆς πείρας εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος πολὺτιμος δι' ἡμᾶς 1) διότι παρ' ἡμῶν δέν ἀνεπτύχθη ἡ ἱεραποστολικὴ δραστηριότης καὶ εἴτα 2) διότι διὰ τὸν λόγον ὅτι προηγήθησαν ἡμῶν εἰς ἀντιμετώπισιν ὠρισμένων προβλημάτων ἡ πεῖρα τῶν εἶναι δι' ἡμᾶς πο-

λύτιμος πρὸς ἀποφυγὴν τυχόν σφαλμάτων) καὶ δεύτερον: τὴν μὴ παρακώλυσιν τῆς ἐνώσεως, ἃν εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ πραγματοποιηθῇ.

γ') Τέλος εἰς τῶν βασικῶν σκοπῶν τῶν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπαφῶν εἶναι ἡ κοινὴ μαρτυρία τῆς Χριστιανικῆς πίστεως πρὸς τοὺς ἑκτός, ἥτοι πρὸς τοὺς μὴ Χριστιανούς, τοὺς μὴ εἰς Χριστὸν βαπτισθέντας καὶ πρὸς τὸν ἀντιχριστιανικῶς διακείμενον σύγχρονον κόσμον.

Ὁ Διάλογος διεξάγεται ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν ὑπευθύνων θεολογικῶν παργόντων ἐνεργούντων ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Θεωροῦμεν ὅμως ἕν ἔλασσον ἀπαραίτητον, ὅπως τῶν διαφόρων ἀποφάσεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν διάλογον προηγηθῇ εὐρετὰ συζητήσεις, δι' ἧς τὰ θέματα θὰ διαφωτίζωνται καλλίτερον.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ διακηρύττῃ, ὅτι εἶναι ἡ μόνη μὴ ἀγία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Ἡ θεωρία τῶν κλάδων ἀπορρίπτεται κατηγορηματικῶς. Μὲ τὴν αὐτοσυνειδησίαν ταύτην μετέχει τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Διαπιστοῦσα δὲ ὑπάρχειν τεραστίαν ἐκτάσεως ζυμώσεων ἐντός τῶν κόλπων τῶν ἑτεροδόξων συνειδητοποιεῖ τὴν ἀνάγκην ἀφ' ἑνός μὲν τοῦ νὰ δώσῃ τὴν μαρτυρίαν αὐτῇ, μαρτυρίαν τῆς ἀκραιφνοῦς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ εἶναι ἐνήμερος ἐπὶ τε τῆς θεολογίας καὶ τῶν ἐξελίξεων ἐντός τῶν κόλπων τῶν ἑτεροδόξων ὁμολογιῶν.

Κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐν Ρόδῳ Γ' Πανορθόδοξου Διασκέψεως διὰ τὴν προώθησιν τοῦ μετὰ τῶν ἑτεροδόξων Διαλόγου χρειάζεται ἀπόφασις Πανορθόδοξου ἐπιπέδου λαμβανομένη δι' ἀπολύτου ὁμοφωνίας. Τυχόν δημιουργία δεσμεύσεως ἐκ μέρους Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ ἑτεροδόξων εἶναι κατὰκριτος καὶ ἀπαράδεκτος. Ὡσαύτως ἐνέργειαι προτρέχουσαι τοῦ διαλόγου, ἢ ἀποφάσεις προσώπων ὅσονδήποτε ὑψηλὰ ἱσταμένων, ἢ ἀκόμη καὶ Συνόδων Τοπικῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μονομερῶς λαμβανόμεναι, ὅχι μόνον δέν γίνονται ἀποδεκταί ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ θεωροῦνται κατὰκριτοι. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θεωρεῖ ἄτυχές τὸ γεγονός, ὅτι λόγῳ ἐλλείψεως στενωτέρας ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν παρουσιάζονται περιπτώσεις ἀσυμφωνίας ὡς πρὸς τὸν τρόπον ἐνεργείας καὶ πρωτοβουλίας δυνάμεναι νὰ προκαλέσουν σοβαρὰ προβλήματα.

Ζητήματα ἐφαπτόμενα δογματικῶν διδασκαλιῶν δέν ἐπιτρέπεται νὰ χαρακτη-

ρίζονται ως έσωτερικά ζητήματα αυτοκεφάλων 'Εκκλησιών.

Τά άνωτέρω δέν άφοροῦν τās θεολογικές έπαφάς τās μή πανορθόδοξως άπο-
φασισθείσας. Αὗται δύνανται νά γίνωνται μόνον επί έπιπέδου ιδιωτικής πρω-
τοβουλίας έπιστημόνων καί άνευ ούδεμιās δεσμεύσεως διά τās 'Ορθοδόξους
'Εκκλησίας.

'Η 'Ιερά Σύνοδος της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, άκοίμητος πάντοτε προυρός
της 'Ορθοδόξου πίστεως καί των ιερών παραδόσεων τοῦ εύσεβοῦς 'Ορθοδόξου
'Ελληνικοῦ λαοῦ οὔδέποτε θά παύση νά προσπαθῇ νά άντιμετωπίζη τά προβλή-
ματα τοῦ ποιμνίου αὐτῆς έντός των ζυμώσεων τοῦ συγχρόνου κόσμου υπό τό
πρῶτον καί μέ τό φῶς των άγιογραφικων καί πατερικων διδαγμάτων, δηλ. της
'Ορθοδόξου Πίστεως.

